

Brief-8, 10 augustus 2008

Vandaag 50 jaar geleden hield ds. Drost in Kouh zijn eerste preek voor de mensen in dit gedeelte van Papua. Toen was alles ten noorden van Tanah Merah nog grotendeels *terra incognita*, een witte vlek op de kaart. In een gebied zo groot als half Nederland leefden hier diep in de jungle de Kombai, de Korowai, de Wambon, en welke stammen al niet meer, in het stenen tijdperk, volledig afgesloten van de rest van de wereld. Nu, 50 jaar verder, volgen kinderen en kleinkinderen van de mensen van toen onderwijs in Tanah Merah, Merauke, Jayapura, en verder weg. Tref je Kombaiers uit Wanggemalo aan in overheidsfuncties op lokaal en provinciaal niveau. Heeft een jongen, geboren in Firiwage aan de Kasuarisrivier, waar Drost de gesnelde koppen aan de bomen zag hangen, het gebracht tot hoofd van de onderafdeling *Boven Digoel* waar dit hele gebied nu onder ressorteert.

Vandaag is het feest in Kouh. Feest vanwege wat de afgelopen 50 jaar aan ontwikkeling heeft gebracht. Ook kerkelijk. Uit alle classes zijn predikanten en anderen naar Kouh afgereisd. Vanuit Nederland is het oud-zendingsechtpaar Jan en Hennie de Vries gekomen om het feest mee te vieren; zij hebben daar vroeger ook gewoond.

Hier in Wanggemalo is weinig aanleiding om feest te vieren. Van een bloeiend gemeentelven is hier weinig te merken; integendeel. Vanmorgen heb ik hier gepreekt; voor het eerst sinds 1994. Ik heb het gehad over de roeping van Samuel. In die tijd was de 'kerkelijke' situatie in Israel ook niet zo erg florissant. Er werd wel eredienst gehouden, daar in Silo, maar die twee zoons van Eli maakten er maar een potje van. En hun oude vader Eli sprak hen daar wel op aan, maar daar bleef het dan ook verder bij. Niemand die orde op zaken stelde. En dan staat er: er klonken in die tijd zelden woorden van de HEER en er braken geen visioenen door. Nee, want als mensen daar niet meer voor open staan, houdt God op met spreken, en geeft hij de mensen over aan hun eigen ongelooft en afkerigheid. Maar als de hele zaak dan zo diep in het moeras zit dat alle hoop vervlogen lijkt, maakt Hijzelf een nieuw begin! Hij gaat weer spreken. Niet tot Eli, niet tot zijn zonen die de dienst daar uit lijken te maken, maar tot die kleine jongen, Samuel. Goed stuurt geen zending van buiten. Hij laat ook geen begaafde theoloog als reformator uit hun midden opstaan. Hij gaat spreken door een jochie dat daar de vloer veegt, de deuren sluit, en de lampen verzorgt. Die wordt Zijn spreekbuis. En als God gaat spreken, dan gebeurt er wat! Lees maar verder: dan worden Filistijnen verslagen, en wordt David straks koning, en komen ze straks van heinde en ver om dat wonder te gaan zien!

Maar alléén als God gaat spreken. En als wij, net als Samuel, zeggen: spreek Heer, uw dienaar luistert... Niet terugverlangen naar de tijd dat er hier nog zendelingen rondliepen, niet denken dat er alleen hoop is als er hulp van buiten komt. Ook niet alles verwachten van de evangelist, of van ouderlingen. Maar de Bijbel open, daarnaar luisteren, daarin lezen, Gød aan het woord laten. Dàn gebeurt er wat!

Nu is het probleem dat verreweg de meeste mensen hier in het dorp niet of nauwelijks kunnen lezen. Laat staan dat ze het moeilijke Indonesisch van de Bijbel kunnen begrijpen. Veel mensen hebben wel

een kind of een broer die heeft leren lezen, maar die zit in de meeste gevallen dan op school in Tanah Merah of heeft een functie weet ik waar. Daarom gaan we hier de komende week aan elk christengezin waar iemand is die wèl kan lezen, een paar eenvoudige leesboekjes over de Bijbel uitdelen. Om te beginnen het befaamde *Rode Boekje* van Ellie Nieboer, en ook de *Heilsgeschiedenis* van Henry Versteeg. En straks in

Sentani willen we de Kombai-vertaling van het evangelie van Markus opnieuw voor hen laten kopiëren, evenals de zangbundel met Kombai-liederen. Velen hebben die boekjes ooit wel gehad, maar vocht, mieren, kakkerlakken en ander ongedierte hebben daar weinig van overgelaten. En als ze daar dan maar in gaan lezen, en daaruit gaan voorlezen, ook bij de burens die zelf niet kunnen lezen... Dan gebeurt er wat!

De afgelopen week zijn we naar de *dusun Ayare* geweest. Iedere keer dat we hier in Wanggemalo komen brengen we een bezoek aan zijn boomhuis. Het is hier niet ver vandaan, zo'n 2 uur lopen, dus makkelijk te doen, en je bent er echt even helemaal uit. Toen we hier nog in Wanggemalo woonden hebben we een hechte band met deze zelfbewuste en aanvankelijk wat afstandelijke man opgebouwd. Met onze kinderen zijn we er ook verschillende keren op bezoek geweest (daar heeft Siebren zo hard van leren lopen, beweert hij). En toen Ayare in 1993 een groot sagowormenfeest organiseerde, heb ik dat van begin tot eind mogen meemaken, wat zeker in die tijd echt uitzonderlijk was.

Toen we deze week 's avonds in zijn boomhuis rond het vuur zaten te praten, kregen we het ook over die Kombai-liederen. Toevallig had ik het boekje bij me. Even later zaten ze bij het licht van een zaklantaarn de woorden te ontcijferen, en Gersom probeerde ze te zingen. En warempel, Ayare viel hem spontaan bij; hij herkende de woorden, en het kwam uit zijn geheugen kennelijk allemaal zo weer naar boven!

De afgelopen weken waren erg druk. Dineke was elke morgen druk met haar naaicursus, op de veranda van ons huis. Rita was van 's morgens vroeg tot het begin van de avond eigenlijk continue aan het werk, en gunde zich nauwelijks rust. Zo was ze druk met het aansluiten van een vrieskist op zonnecellen, een gift van UNICEF die ze bij de gezondheidsdienst in Merauke voor Wanggemalo had weten te claimen. Een duur ding van zo'n 32.000 euro.

De eerste week dat ik hier was hadden we ook Ian in huis. Een jongeman van achter in de 20, geboren en getogen in Merauke, maar van afkomst een Bugis uit Makassar. Een bijzonder prettig iemand, zeer gedreven om de bevolking te helpen. Hij was van de afdeling malariabestrijding. Behalve voor de screening van de bevolking waar ik het in de vorige brief over had, was hij hier ook om Lamber (de plaatselijke door Rita opgeleide gezondheidswerker die hier momenteel de polik doet) te leren hoe hij de huizen van het dorp moet bespuiten tegen muskieten. Na zo'n behandeling

is een huis in principe 3 maand vrij van muggen. We zijn een middag met hem mee geweest; een warm werkje, ook omdat je jezelf goed moet beschermen tegen het gif waar je mee werkt. Maar de mensen merken dat het effect heeft! Natuurlijk moet zo'n behandeling periodiek herhaald worden.

En het is de bedoeling dat ook de huizen in de andere dorpen (zoals Ugo en Ndeima) op deze manier behandeld gaan worden. Malaria is nog steeds doodsoorzaak nummer 1 in dit gebied, en de bestrijding daarvan heeft dan ook de hoogste prioriteit. Het was de bedoeling om de mensen daarnaast ook te screenen op Aids, maar de setjes die daarvoor bedoeld waren bleken te zijn verlopen, dus dat deel van het programma kon helaas niet worden uitgevoerd.

Het was heel bijzonder om zo samen in één huis met elkaar op te trekken: Rita van RK-achtergrond, Ian moslim, en wij gereformeerd. Rita en wij baden om beurten voor het eten: voor het werk van die dag, voor de zieken in het dorp, voor onze familie in Nederland en België, voor de vrouw van Ian die binnenkort moet gaan bevallen... Ian zat er steeds heel devoot naar te luisteren. Als ik eind september in Merauke kom ga ik zeker proberen hem op te zoeken.

Met Rita hebben we ook gesproken over de verdere ontwikkeling van het project. De opbrengst van de in Wezep gehouden collecte wilden we eerst besteden aan de bouw van een nieuwe polikliniek, maar nu blijkt dat dat hoogstwaarschijnlijk op korte termijn al door de regering gedaan gaat worden. Daarom denken we dat geld nu te gaan gebruiken voor waterputten in Wanggemalo. Ook daarvoor is een overheidsbudget, maar het probleem is dat er geen rekening gehouden wordt met de extra kosten die het transport van de materialen naar dit afgelegen gebied met zich mee brengt: je bent hier afhankelijk van aanvoer per vliegtuig. Daarom gaat Rita met de overheid overleggen en voorstellen dat wij het materiaal en transport voor onze rekening nemen. Op dezelfde manier willen we dan ook eventueel bijspringen bij de bouw van de polikliniek.

Overigens zijn er nog genoeg plannen voor nieuwe projecten: geboortepakketten met elementaire behoeften voor moeder en kind (Dineke gaf vroeger ook al bij iedere bevalling een handdoek en een stuk zeep); opleiding van een paar vrouwen van het dorp tot vroedvrouw; een fonds voor emergencies / doorverwijzingen (transport!); kettingzagen inclusief cursus voor het gebruik en onderhoud (voor betere huizen etc.).

Afgelopen woensdag is Rita weer vertrokken. Het was heel gezellig, we hebben enorm veel ervaringen uitgewisseld, en het was nuttig om alles door te spreken. Maar nu genieten we van de rust, van het samen zijn, hier in ons oude huis, in ons oude dorp, tussen onze 'eigen' mensen!

A Dieu!

Dineke en Jaap

